

Mindre Meddelelser.

Erratisk Blok med Cryptozoon i Sydvestgrønland.

At

Richard Bøgvad.

G. C. LAUBE, der i 1869—70 deltog i den tyske Ekspedition til Østgrønland og efter farefulde Oplevelser endte i Sydvestgrønland, skriver i sin Beretning¹⁾ følgende: »Ein anderer grosser Block welchen ich gerne näher untersucht hätte — — — liegt auf der Insel Igdlo(r)pait. — — Es schien mir ein grauer Kalkstein zu sein.«

Paa KNUD RASMUSSENS Ekspedition i 1932 havde jeg, undervejs til Arbejdsfeltet paa Østkysten, et kort Ophold paa Øen Igdlorpait ud for Unartokfjorden Ø. f. Julianehaab. Tæt ved Bopladsen paa Nordøstsiden af Øen fandt jeg den omtalte erratiske Blok, der er et Par m³ stor og var kendt af Grønlanderne som noget usædvanligt.

Blokken viste sig at bestaa af Dolomit (m. 4% uopløseligt i HCl) og havde Cryptozoonstruktur. Bjergarten er karakteristisk for den østgrønlandske Geosynklinals prækambriske Del.

Paa Østkysten Syd for Scoresbysund er en saadan Bjergart aldrig iagttaget. Det er muligt, at Blokken hidrører fra Aflejringer i Scoresbysund eller Nord for denne og er transporteret rundt om Kap Farvel med Drivis.

Imidlertid synes den Mulighed ogsaa at være til Stede, at Stenen er bragt til Igdlorpait med Gletsjeris og hidrører fra ukendte prækambriske Aflejringer Nordøst for Unartokfjorden.

Forkastningen i Lindenberg-Aaens Dal.

At

F. Schausen Petersen.

Ved nogle Undersøgelser, der udførtes for A/S Aalborg Aktiebyggerier i Januar 1936, viste Analyserne af nogle Vandprøver fra Skillingbro en iøjnefaldende Forskel i Kloridindholdet. I Lindenberg-Aaens Dal ved Foden af det Bakkedrag, der er dækket af Vælderskov, ligger 3 Kilder (K₁, K₂, K₃), hvor Vandet under kraftigt Tryk strømmer lod-

¹⁾ Geol. Beobachtungen. Sitzb. d. mathem.-naturw. Cl. d. Wiener Akad. Bd. LXVIII, I, Side 61, 1873.

ret op af Jorden, saa de faar Lighed med artesiske Kilder. Et Stykke ude i Dalen er der for mange Aar siden udført 2 Boringer (B_1 , B_2) — efter Sigende mere end 50 m dybe — og Vandrejsningen er her et Par Meter. Kilderne ligger saaledes: K_1 ca. 120 m ØNØ f. Forpagtergaarden Skillingbro, K_2 ca. 100 m SV f. og K_3 ca. 600 m SV f. Forpagtergaarden. Begge Boringerne B ligger ca. 150 m V for Forpagtergaarden.

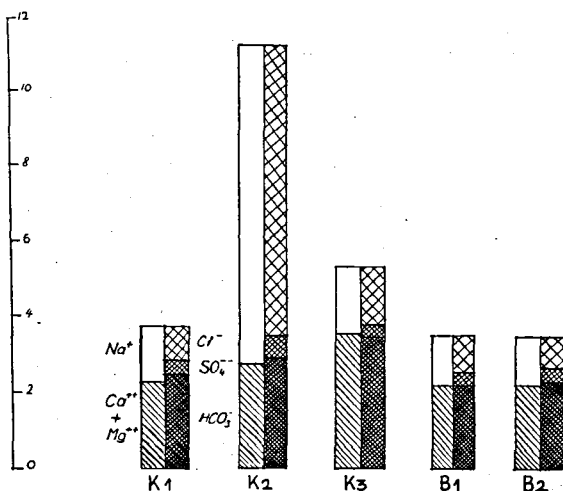

Fig. 1. Grafisk Fremstilling af Vandets Sæmsætning. Mængden af de forskellige Stoffer er omregnet til Milliækvivalenter (jvf. D. G. U. III Række Nr. 26, S. 184).

Resultaterne af Analyserne den 6. Januar 1936 var:

mg pr. Liter	K_1	K_2	K_3	B_1	B_2
Inddampningsrest.....	228	725	425	200	225
Ammoniak.....	0	0	0	0	0
Salpetersyre.....	9,7	9,4	Spor	17,7	12,7
Salpetersyrling.....	0	0	0	0	0
Saltsyre.....	28,2	276,0	57,8	21,9	22,1
Svovlsyre.....	21,9	39,1	11,1	21,0	16,5
Fosforsyre.....	0	0	0	0	0
Total Kulsyre.....	104,4	122,8	167,2	102,0	104,4
Fri og halv. Kulsyre.....	53,8	64,1	89,1	52,5	53,8
Kalk og Magnesia.....	64,0	76,0	99,0	63,0	64,0
Temporær Haardhed.....	6,4°	7,6°	9,9°	6,3°	6,4°
Permanent Haardhed.....	1,3°	2,3°	0,7°	1,2°	1,0°

Det fremgaar af Tabellen og af den grafiske Fremstilling i Fig. 1, at Kloridindholdet i K_2 er 10—12 Gange saa stort som i de andre Kilder. Store Forskelle i Saltindholdet i Grundvandet fra nærliggende Lokaliteter er ikke sjældne, men sammenholder man Resultatet af Vandanalyserne med de geologiske Forhold paa Stedet kan de iagttagne Forskelle anvendes til Bekræftelse af et paa anden Maade paavist geologisk Fænomen.

ØDUM¹⁾ antyder en Forkastning i Lindenberg-Aaens Dal og begrunder den ved den ringe Forskel (ca. 5 m) mellem Ældre Daniums Undergrænse ved Gravlev og Tinbæk Mølle og dets Overgrænse ved Skillingbro. Dette i Forbindelse med det af ØDUM²⁾ paa Carlsberg Bryggerierne paaviste Tilfælde af saltholdigt Grundvand, der staar i direkte Forbindelse med Brud i Jordskorpen, kan forklare den stærke Stigning i Saltholdigheden i K₂. Grundvandsstrømmen, der fra Bakkepartiet Vældeskov gaar mod NV ud mod Lindenberg-Aa, passerer hen over Forkastningen og blandes op med Mineralvand fra Dybet. Forkastningen maa derfor ved Skillingbro forløbe saaledes, at den maa ligge NV f. K₁ og K₃ og SØ f. K₂, saaledes som den er angivet med en stiplet Linie paa Fig. 2. B₁ og B₂ maa hidrøre fra Grundvand, der ikke er passeret hen over Forkastningen (sandsynligvis fra Bakkerne paa Nordvestsiden af Dalen).

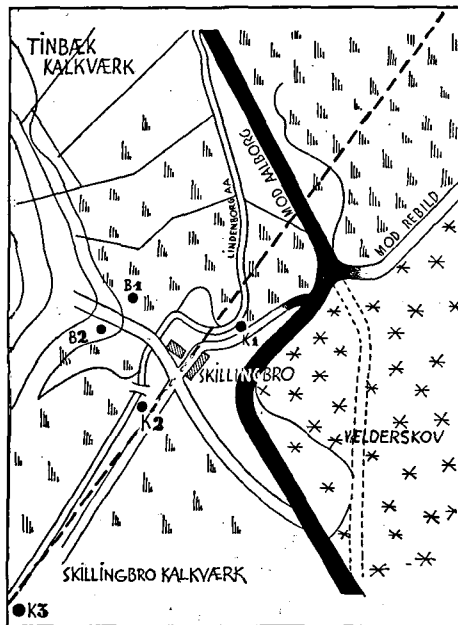

Fig. 2. Lindenberg-Aaens Dal ved Skillingbro.

Submarine Strandvolde i Faxe Bugt.

Af

S. A. Andersen.

I Foraaret 1936 oplyste Hr. Direktør KAI NIELSEN i A/S Carl Nielsen mig om, at der paa ca. 9 m's Dybde i Faxe Bugt fandtes Strandvolde, som stedvis hvilede paa Tørv. Strandvoldenes Sten og Ral blev pumpet op af Firmaets Skibe, og da jeg udtalte Ønsket om at faa en Prøve af Tørven til nærmere Undersøgelse, lovede Hr. KAI NIELSEN, at der ved Lejlighed skulde blive taget en Prøve af Tørven op med Pumpen. Dette skete i Oktober Maaned, og Prøven blev overgivet til Danmarks Geologiske Undersøgelse til nærmere Undersøgelse. For denne store Elsk-

¹⁾ H. ØDUM: Studier over Daniet i Jylland og paa Fyn.

²⁾ JOHNS. ANDERSEN og H. ØDUM: Om Forekomsten af saltførende Aflejringer i Danmarks Undergrund.